עם התיק הכחול: יומן של ילד חדש

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · סיפור קצר · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *באיזה שלב של שנת הלימודים עבר אורי לבית הספר החדש, ומאיפה הגיע?* – באמצע כיתה ז׳ (בחודש שבט), מהצפון.

2. לאן הלך אורי בהפסקה הגדולה ביום שלישי, ולמה? [איתור מידע]

א. הביתה – כי היה חולה
ב. למגרש – כי רצה לשחק כדורגל
ג. לספרייה – כי חיפש מקום שבו לא יראו שהוא לבד
ד. לחדר המורים – כי רצה להתלונן

תשובה 2: לספרייה, כי חיפש מקום שבו לא יראו שהוא לבד.

תשובה 3: *מה קרה בשיעור המדעים שגרם לאורי לצחוק בפעם הראשונה?* – הוא עבד בזוג עם נגה ואיתי, חיבר מעגל חשמלי, הנורה דלקה, ונגה צעקה "יש!" כך שכל הכיתה צחקה.

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. מה מסמל התיק הכחול שאורי מחזיק על הברכיים ביום הראשון? [הבנה ופרשנות]

א. את הפחד וחוסר הביטחון – הרצון להיות מוכן "לברוח"
ב. את האהבה שלו ללימודים
ג. את הצבע האהוב עליו
ד. את זה שהוא שכח לסדר את התיק

תשובה 4: את חוסר הביטחון והתחושה שאינו שייך; הוא מוכן "לברוח" ולא מתיישב באמת במקום.

תשובה 5: *מה הבין אורי מתשובתו הקצרה של שחר ("בסדר, יש אימון")?* – שהחיים בצפון ממשיכים גם בלעדיו, והקשר עם החברים הישנים נחלש; עליו לבנות לעצמו מקום חדש.

תשובה 6: *מה אפשר להסיק על איתי מהמשפט "בגלל זה אני צריך מישהו שלא יצחק עליו"?* – שאיתי רגיש ומקבל, שהוא מודה בחולשות שלו ומזמין את אורי בעדינות, בלי להתנשא – הוא יוצר שוויון ביניהם.

תשובה 7: *השוו בין התמונה בפסקה הראשונה לבין התמונה בפסקה האחרונה. מה דומה ומה השתנה?* – דומה: ילד חדש בשולחן האחרון ליד החלון, עם תיק על הברכיים. השתנה: אורי כבר איננו הילד החדש אלא זה שמקבל את האחר; הוא חוזר על המשפט של איתי ("אתה יודע לחבר מעגל חשמלי?") ועובר מבדידות לנתינה.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *לדעתכם, על מי מוטלת האחריות לקלוט תלמיד חדש: על המורים, על התלמידים בכיתה או על התלמיד החדש עצמו? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהסיפור.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט (המורה שצירפה לזוג / איתי שהזמין / אורי שבחר לשבת ליד החדש).

תשובה 9: *כתבו את "יום ראשון" של הילד החדש מהדרום – מנקודת המבט שלו. 8–10 שורות. השתמשו לפחות בשני פרטים מהסיפור.* – משימת כתיבה. מחוון: גוף ראשון, תיאור רגשות, שני פרטים מהסיפור (שולחן אחרון, תיק, המשפט של אורי), סיום ברור.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

לפניכם סיפור קצר שנכתב בגוף ראשון. המספר הוא נער בכיתה ז׳ שעבר עם משפחתו לעיר חדשה באמצע שנת הלימודים. קִראו אותו ושימו לב איך משתנות ההרגשות שלו מפסקה לפסקה.

א **יום ראשון**

אמא אמרה שזה יהיה "הרפתקה". אבא אמר שזה "רק לשנה-שנתיים, ואז נראה". אף אחד מהם לא אמר את מה שבאמת קרה: שבאמצע כיתה ז׳, ביום ראשון של חודש שבט, נכנסתי לכיתה מלאה בשלושים ושניים ילדים שכבר הכירו זה את זה, והם כולם הסתובבו להסתכל עליי. המחנכת אמרה: "זה אורי, הוא הגיע אלינו מהצפון", וכולם אמרו "היי" כמו מקהלה עייפה. התיישבתי בשולחן האחרון, ליד החלון, עם התיק הכחול שלי על הברכיים. לא הוצאתי אותו לרצפה. כאילו אם אחזיק אותו, אוכל לברוח מהר יותר.

ב **יום שלישי**

בהפסקה הגדולה הסתובבתי במסדרונות כאילו אני מחפש משהו חשוב. בעצם חיפשתי רק מקום שבו לא יראו שאני לבד. בסוף נכנסתי לספרייה. הספרנית חייכה אליי ולא שאלה כלום, ואני הייתי אסיר תודה על זה. ישבתי ליד מדף של אטלסים וחשבתי על החברים שלי בצפון, שעכשיו בטח משחקים כדורגל במגרש שליד הוואדי. שלחתי לשחר הודעה: "מה נשמע?". הוא ענה אחרי שעתיים: "בסדר, יש אימון". רק זה. הבנתי שהחיים שם ממשיכים גם בלעדיי.

ג בערב אמא שאלה איך היה. אמרתי "בסדר", כי לא היה לי כוח להסביר. היא הסתכלה עליי רגע ארוך, ואז הניחה לפניי צלחת עם פנקייק, למרות שזה היה יום שלישי ולא יום שישי. לא אמרנו כלום. אבל ידעתי שהיא יודעת. בלילה כתבתי ביומן: "אולי אם לא אדבר עם אף אחד, אף אחד גם לא יראה שאני לא שייך." ואז מחקתי את זה, כי זה נשמע עצוב מדי אפילו בשבילי.

ד **יום חמישי**

בשיעור מדעים המורה חילקה אותנו לזוגות, ואני נשארתי בלי זוג. "אורי, תצטרף לנגה ולאיתי", היא אמרה. ציפיתי שיתלוננו, אבל איתי רק הזיז את הכיסא ואמר: "אתה יודע לחבר מעגל חשמלי? כי אנחנו לא." ידעתי. בצפון היה לנו מורה שאהב ניסויים, ובניתי איתו פעם מנורה קטנה מסוללה וחוטים. כשהנורה דלקה, נגה צעקה "יש!" כל כך חזק שכל הכיתה צחקה. גם אני צחקתי. זו הייתה הפעם הראשונה שצחקתי בבית הספר החדש.

ה **שבוע אחרי**

איתי שאל אם אני רוצה לבוא לשחק אצלו כדורסל אחרי הלימודים. אמרתי שאני לא כל כך טוב בכדורסל. "גם אני לא", הוא אמר, "בגלל זה אני צריך מישהו שלא יצחק עליי." הלכנו. הפסדתי לו 10–4, ובדרך חזרה הוא הראה לי קיצור דרך דרך הפארק, ליד עץ גדול שיש עליו נדנדה מחבל. "זה המקום הסודי של השכבה", הוא אמר. "עכשיו גם שלך."

ו חודש אחרי

אני עדיין מתגעגע לצפון. אני עדיין מדבר עם שחר, אפילו שהשיחות קצרות יותר. אבל משהו השתנה. אתמול נכנס לכיתה ילד חדש, מהדרום. הוא התיישב בשולחן האחרון, ליד החלון, עם תיק על הברכיים. הסתכלתי עליו רגע ארוך. ואז קמתי, לקחתי את הכיסא שלי, והתיישבתי לידו. "אני אורי", אמרתי. "אתה יודע לחבר מעגל חשמלי?"

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
מקהלה	קבוצה ששרה או מדברת יחד באותו זמן
אסיר תודה	מודה מאוד, מרגיש תודה גדולה
ציפיתי	חשבתי שזה יקרה
להתלונן	להגיד שמשהו לא טוב או לא מוצא חן

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. באיזה שלב של שנת הלימודים עבר אורי לבית הספר החדש, ומאיפה הגיע? [איתור מידע]

2. לאן הלך אורי בהפסקה הגדולה ביום שלישי, ולמה? [איתור מידע]

א) הביתה – כי היה חולה
ב) למגרש – כי רצה לשחק כדורגל
ג) לספרייה – כי חיפש מקום שבו לא יראו שהוא לבד
ד) לחדר המורים – כי רצה להתלונן

3. מה קרה בשיעור המדעים שגרם לאורי לצחוק בפעם הראשונה? [איתור מידע]

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. מה מסמל התיק הכחול שאורי מחזיק על הברכיים ביום הראשון? [הבנה ופרשנות]

א) את הפחד וחוסר הביטחון – הרצון להיות מוכן "לברוח"

ב) את האהבה שלו ללימודים

ג) את הצבע האהוב עליו

ד) את זה שהוא שכח לסדר את התיק

5. מה הבין אורי מתשובתו הקצרה של שחר ("בסדר, יש אימון")? [הבנה ופרשנות]

6. מה אפשר להסיק על איתי מהמשפט "בגלל זה אני צריך מישהו שלא יצחק עליי"? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין התמונה בפסקה הראשונה לבין התמונה בפסקה האחרונה. מה דומה ומה השתנה? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. לדעתכם, על מי מוטלת האחריות לקלוט תלמיד חדש: על המורים, על התלמידים בכיתה או על התלמיד החדש עצמו? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהסיפור. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. כתבו את "יום ראשון" של הילד החדש מהדרום – מנקודת המבט שלו. 8–10 שורות. השתמשו לפחות בשני פרטים מהסיפור. [משימת כתיבה]

🎟️ כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? 😀 🙂 😐 ☹️